

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН
2023 ОНЫ ХАВРЫН ЭЭЛЖИТ ЧУУЛГАН

2023 ОНЫ 06 ДУГААР САРЫН 23-НЫ ӨДӨР, БААСАН ГАРАГ

ХУРАЛДААНЫ ТЭМДЭГЛЭЛ

НЭГДСЭН ХУРАЛДААН

ХУРАЛДААН ЗОХИОН БАЙГУУЛАХ ХЭЛТЭС

*Та хуралдааны тэмдэглэлийн цахим хувьтай дараах
QR кодыг уншуулан танилцах боломжтой.*

НЭГДСЭН ХУРАЛДААНЫ ТЭМДЭГЛЭЛИЙН АГУУЛГА
2023 оны 06 дугаар сарын 23-ны өдөр, Баасан гараг

<i>Хуралдааны тэмдэглэлийн агуулга</i>	<i>1</i>
<i>Хуралдааны товч тэмдэглэл:</i>	<i>2-48</i>
<i>Хуралдааны дэлгэрэнгүй тэмдэглэл:</i>	<i>49-142</i>
<hr/>	
<i>1. “Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөр батлах тухай” Улсын Их Хурлын тогтоолын төсөл /Засгийн газар 2023.06.16-ны өдөр өргөн мэдүүлсэн, хэлэлцэх эсэх/</i>	<i>50 -65</i>
<i>2. Нийгмийн даатгалын ерөнхий хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл болон хамт өргөн мэдүүлсэн хуулийн төслүүд /Засгийн газар 2023.01.09-ны өдөр өргөн мэдүүлсэн, анхны хэлэлцүүлэг/</i>	<i>65-102</i>
<i>3. Сургуулийн өмнөх болон ерөнхий боловсролын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл /Засгийн газар 2021.06.24-ний өдөр өргөн мэдүүлсэн, анхны хэлэлцүүлэг, үргэлжлэл/</i>	<i>102-113</i>
<i>4. Нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэврийн тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл болон хамт өргөн мэдүүлсэн хуулийн төслүүд /Засгийн газар 2023.01.09-ний өдөр өргөн мэдүүлсэн, анхны хэлэлцүүлэг/</i>	<i>113-122</i>
<i>5. Нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэмжийн тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл болон хамт өргөн мэдүүлсэн хуулийн төслүүд /Засгийн газар 2021.10.15-ны өдөр өргөн мэдүүлсэн, анхны хэлэлцүүлэг/</i>	<i>122-131</i>
<i>6. Нийгмийн даатгалын сангаас олгох үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний тэтгэвэр, тэтгэмж, төлбөрийн тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл болон хамт өргөн мэдүүлсэн хуулийн төслүүд /Засгийн газар 2021.10.15-ны өдөр өргөн мэдүүлсэн, анхны хэлэлцүүлэг/</i>	<i>131-137</i>
<i>7. Хувийн нэмэлт тэтгэврийн тухай хуулийн төсөл болон хамт өргөн мэдүүлсэн хуулийн төслүүд /Засгийн газар 2021.10.15-ний өдөр өргөн мэдүүлсэн, анхны хэлэлцүүлэг, үргэлжилнэ/</i>	<i>137-140</i>
<i>8. Баталсан хууль, тогтоолын эцсийн найруулгыг сонсох</i>	<i>140-141</i>

ХУРАЛДААНЫ ТОВЧ ТЭМДЭГЛЭЛ

Тав.Нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэмжийн тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл болон хамт өргөн мэдүүлсэн хуулийн төслүүд /Засгийн газар 2021.10.15-ны өдөр өргөн мэдүүлсэн, анхны хэлэлцүүлэг/

Хэлэлцэж буй асуудалтай холбогдуулан Улсын Их Хурлын гишүүн, Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын сайд Х.Булгантуяа, Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яамны Төрийн нарийн бичгийн даргын албан үүргийг түр орлон гүйцэтгэгч, Бодлого, төлөвлөлтийн газрын дарга А.Хишигбаяр, мөн яамны Нийгмийн даатгалын бодлогын хэрэгжилтийг зохицуулах газрын дарга Б.Батжаргал, Нийгмийн даатгалын ерөнхий газрын даргын албан үүргийг түр орлон гүйцэтгэгч, Бодлогын хэрэгжилт, судалгааны газрын дарга Ц.Ганцэцэг, Хууль, эрх зүйн хэлтсийн дарга Д.Ренчиндорж, Бодлого, төлөвлөлтийн газрын ахлах шинжээч Б.Гэрэлсайхан, Төв аймгийн Нийгмийн даатгалын хэлтсийн дарга С.Орхон, Судлаач, зөвлөх Г.Ганчимэг, Ц.Дашдондог нар оролцов.

Хуралдаанд Улсын Их Хурлын Тамгын газрын Хууль, эрх зүйн газрын дарга Н.Мягмар, мөн газрын Зөвлөхүүдийн албаны зөвлөх Д.Нарантуяа, М.Отгон, Байнгын хорооны асуудал хариуцсан хэлтсийн дарга Д.Энхбат, Нийгмийн бодлогын байнгын хороо хариуцсан ахлах зөвлөх Б.Цогзолбаяр, мөн газрын референт Г.Нямсүрэн нар байлцав.

Төслийг анхны хэлэлцүүлэгт бэлтгэсэн талаарх Нийгмийн бодлогын байнгын хорооноос гаргасан санал, дүгнэлтийг Улсын Их Хурлын гишүүн Ц.Идэрбат танилцуулав.

Байнгын хорооны санал, дүгнэлттэй холбогдуулан Улсын Их Хурлын гишүүдээс асуулт, санал гараагүй болно.

Нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэмжийн тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийн талаар Нийгмийн бодлогын байнгын хорооноос гаргасан зарчмын зөрүүтэй саналын томъёоллоор санал хураалт явуулав.

Нэг.Нийгмийн бодлогын байнгын хорооны дэмжсэн санал:

Г.Занданшатар: 1.Улсын Их Хурлын гишүүн П.Анужин, Ж.Батжаргал, С.Ганбаатар, Т.Доржханд, Б.Жаргалмаа, Ц.Идэрбат, Ц.Мөнх-Оргил, М.Оюунчимэг, Ц.Сандаг-Очир, Б.Саранчимэг, Ц.Туваан, С.Чинзориг /цаашид “Ажлын хэсэг” гэх/ нарын гаргасан, Төслийн 1 дүгээр зүйлийн 1.1 дэх хэсгийн “эрх үүсэх нөхцөл, хэмжээ, хугацаа,” гэснийг хасах гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 21
Татгалзсан: 17
Бүгд: 38
55.3 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

2.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 2 дугаар зүйлийн гарчгийн “хөнгөлөлт” гэсний дараа “, шимтгэлийн төлбөр” гэж нэмж, мөн зүйлийн 2.1 дэх хэсгийн “тэтгэмжийг”

гэснийг “тэтгэмж, шимтгэлийн төлбөрийг” гэж өөрчилж, мөн зүйлд доор дурдсан агуулгатай 2.1.4 дэх заалт нэмэх:

“2.1.4. Гурав хүртэлх насны хүүхдээ асарч байгаа сайн дураар даатгуулагч эхийн тэтгэвэр, тэтгэмжийн даатгалын шимтгэлийн төлбөр.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 20
Татгалзсан: 18
Бүгд: 38
52.6 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

3. Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1 дэх хэсгийн “хөдөлмөрийн хөлс” гэснийг “цалин хөлс” гэж, мөн хэсгийн “3-60” гэснийг “3-59” гэж, “61-120” гэснийг “60-119” гэж, “121-180” гэснийг “120-179” гэж, “181” гэснийг “180” гэж тус тус өөрчлөх гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 24
Татгалзсан: 14
Бүгд: 38
63.2 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

4. Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 7 дугаар зүйлийн 7.1 дэх хэсгийн “хөдөлмөрийн” гэснийг “цалин” гэж өөрчилж, мөн зүйлийн 7.2 дахь хэсгийг хасах гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 24
Татгалзсан: 14
Бүгд: 38
63.2 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

5. Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 9 дүгээр зүйлийн 9.3 дахь хэсгийн “Энэ зүйлийн 9.1-д заасан нөхцөлийг” гэснийг хасаж, мөн хэсгийн “нөхцөлийг” гэснийг “эрхийг” гэж өөрчлөх гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 23
Татгалзсан: 15
Бүгд: 38
60.5 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

6. Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 10 дугаар зүйлийн 10.1 дэх хэсгийн “Ажилгүйдлийн тэтгэмжийг даатгуулагчийн шимтгэл төлж ажилласан” гэснийг “Даатгуулагчид олгох ажилгүйдлийн тэтгэмжийг түүний шимтгэл төлсөн хугацааг харгалзан ажилгүй болохын өмнөх шимтгэл төлсөн” гэж, мөн хэсгийн “24-60” гэснийг “24-59” гэж, “61-120” гэснийг “60-119” гэж, “121-180” гэснийг “120-179” гэж, “181” гэснийг “180” гэж, мөн зүйлийн 10.1, 10.2 дахь хэсгийн “хөдөлмөрийн” гэснийг “цалин” гэж тус тус өөрчлөх гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 25

Татгалзсан: 13
Бүгд: 38
65.8 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

7.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 11 дүгээр зүйлийн 11.2 дахь хэсгийг хасах гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 24
Татгалзсан: 14
Бүгд: 38
63.2 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

8.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 11 дүгээр зүйлийн 11.4 дэх хэсгийн “хүсэлтээ” гэснийг “хүсэлт, ажил идэвхтэй хайж байгаа тухай хөдөлмөр эрхлэлтийн асуудал хариуцсан байгууллагын тодорхойлолт болон” гэж өөрчлөх гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 27
Татгалзсан: 11
Бүгд: 38
71.1 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

9.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 19 дүгээр зүйлийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“19.1.Энэ хуулийг 2024 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 25
Татгалзсан: 13
Бүгд: 38
65.8 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

Нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэмжийн тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөлтэй хамт өргөн мэдүүлсэн хуулийн төслүүдийн талаар Нийгмийн бодлогын байнгын хорооноос гаргасан зарчмын зөрүүтэй саналын томъёоллоор санал хураалт явуулав.

Нэг.Нийгмийн бодлогын байнгын хорооны дэмжсэн санал:

Нэг.Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн талаар:

Г.Занданшатар: 1.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 2 дугаар зүйлийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“2 дугаар зүйл.Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих тухай хуулийн 22 дугаар зүйлийн 22.2 дахь хэсгийг, 23 дугаар зүйлийн 23.2 дахь хэсгийг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 26
Татгалзсан: 12
Бүгд: 38
68.4 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

Зарчмын зөрүүтэй саналын томъёоллоор санал хураалт явуулж дуусав.

Нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэмжийн тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл болон хамт өргөн мэдүүлсэн хуулийн төслүүдийг эцсийн хэлэлцүүлэгт бэлтгүүлэхээр Нийгмийн бодлогын байнгын хороонд шилжүүлэв.

Уг асуудлыг 16 цаг 43 минутад хэлэлцэж дуусав.

ХУРАЛДААНЫ ДЭЛГЭРЭНГҮЙ ТЭМДЭГЛЭЛ

Нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэмжийн тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл болон хамт өргөн мэдүүлсэн хуулийн төслүүдийн анхны хэлэлцүүлгийг явуулъя.

Төслийн анхны хэлэлцүүлгийг явуулсан талаарх Нийгмийн бодлогын байнгын хорооны санал, дүгнэлтийг Улсын Их Хурлын гишүүн Цагаанхүүгийн Идэрбат танилцуулна. Индэрт урьж байна.

Ц.Идэрбат: Улсын Их Хурлын дарга, эрхэм гишүүд ээ,

Монгол Улсын Засгийн газраас 2021 оны 10 дугаар сарын 15-ны өдөр Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлсэн Нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэмжийн тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл болон хамт өргөн мэдүүлсэн хуулийн төслүүдийн хэлэлцэх эсэх асуудлыг Улсын Их Хурлын чуулганы 2023 оны 01 дүгээр сарын 12-ны өдрийн нэгдсэн хуралдаанаар хийж, анхны хэлэлцүүлэгт бэлтгүүлэхээр Байнгын хороонд шилжүүлсэн билээ.

Нийгмийн бодлогын байнгын хороо 2023 оны 06 дугаар сарын 20-ны өдрийн хуралдаанаараа Нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэмжийн тухай хуулийн төсөл болон хамт өргөн мэдүүлсэн хуулийн төслүүдийг анхны хэлэлцүүлгийг Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 39 дүгээр зүйлийн 39.10 дахь

хэсэгт заасны дагуу зүйл бүрээр хэлэлцлээ.

Байнгын хорооны хуралдаанаар хуулийн төслийг хэлэлцүүлэх үед Улсын Их Хурлын гишүүдээс асуулт, санал гараагүй бөгөөд ажлын хэсгээс нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэмжийн тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөлтэй холбогдуулан зарчмын зөрүүтэй 9 санал, хамт өргөн мэдүүлсэн хуулийн төслүүдтэй холбогдуулан зарчмын зөрүүтэй 1 санал гаргасныг хуралдаанд оролцсон гишүүдийн олонх дэмжсэн болно.

Байнгын хороо зарчмын зөрүүтэй саналын томъёоллыг нэг бүрчлэн хэлэлцэж санал хураалт явуулж олонхын санал авсан, аваагүйгээр нь бүлэглэн бэлтгэсэн зарчмын зөрүүтэй саналын томъёолол болон анхны хэлэлцүүлэг явуулсан талаарх Байнгын хорооны санал, дүгнэлтийг та бүхэнд тараасан болно.

Улсын Их Хурлын эрхэм гишүүд ээ,

Нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэмжийн тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл болон хамт өргөн мэдүүлсэн Нийгмийн даатгалын сангаас олгох ажилгүйдлийн тэтгэмжийн тухай хууль хүчингүй болсонд тооцох тухай, Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Тэтгэмжийн доод хэмжээ тогтоох тухай хууль хүчингүй болсонд тооцох тухай хуулийн төслүүдийн хэлэлцэх эсэх талаарх Нийгмийн бодлогын байнгын хорооны санал, дүгнэлтийг хэлэлцэн шийдвэрлэж өгөхийг та бүхнээс хүсье.

Анхаарал хандуулсанд баярлалаа.

Г.Занданшатар: Ажлын хэсгийн гишүүд өмнөхтэй мөн адил. Байнгын хорооны санал, дүгнэлттэй холбогдуулж асуулт асуух Улсын Их Хурлын гишүүд

байна уу. Алга байна. Санал хураалтад орно. Байнгын хорооноос гаргасан зарчмын зөрүүтэй 10 санал байгаа. Гишүүд суудалдаа суугаарай.

**Нэг.Нийгмийн бодлогын байнгын
хорооны дэмжсэн санал:**

1.Төслийн 1 дүгээр зүйлийн 1.1 дэх хэсгийн “эрх үүсэх нөхцөл, хэмжээ, хугацаа,” гэснийг хасах. Санал гаргасан Улсын Их Хурлын гишүүн П.Анужин, Ж.Батжаргал, С.Ганбаатар, Т.Доржханд, Б.Жаргалмаа, Ц.Идэрбат, Ц.Мөнх-Оргил, М.Оюунчимэг, Б.Саранчимэг, Ц.Сандаг-Очир, Ц.Туваан, С.Чинзориг /цаашид “Ажлын хэсэг” гэх/. Санал хураалт.

2.Төслийн 2 дугаар зүйлийн гарчгийн “хөнгөлөлт” гэсний дараа “, шимтгэлийн төлбөр” гэж нэмж, мөн зүйлийн 2.1 дэх хэсгийн “тэтгэмжийг” гэснийг “тэтгэмж, шимтгэлийн төлбөрийг” гэж өөрчилж, мөн зүйлд доор дурдсан агуулгатай 2.1.4 дэх заалт нэмэх:

“2.1.4.гурав хүртэлх насны хүүхдээ асарч байгаа сайн дураар даатгуулагч эхийн тэтгэвэр, тэтгэмжийн даатгалын шимтгэлийн төлбөр.” Санал гаргасан ажлын хэсэг. Санал хураалт.

Улсын Их Хурлын гишүүн Сандагийн Бямбацогтын урилгаар Ховд аймгийн 4 дүгээр 10 жилийн 2003 оны төгсөгчид Улсын Их Хурлын үйл ажиллагаа, Төрийн ордонтой танилцаж байна. Ховд нутгийн сайхан нутгаа эргэн дурсаж, төрөлх сургууль, ачит багш нарынхаа эгзээн дурсамжийн уулзалт хийж байгаа та бүхэнд Улсын Их Хурлын гишүүдийн нэрийн өмнөөс сайн сайхныг хүсэн ерөөе.

Саяын санал 52.6 хувиар дэмжигдсэн.

3.Төслийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1 дэх хэсгийн “хөдөлмөрийн хөлс” гэснийг

“цалин хөлс” гэж, мөн хэсгийн “3-60” гэснийг “3-59” гэж, “61-120” гэснийг “60-119” гэж, “121-180” гэснийг “120-179” гэж, “181” гэснийг “180” гэж тус тус өөрчлөх. Санал гаргасан ажлын хэсэг. Санал хураалт 63.2 хувийн саналаар санал дэмжигдлээ.

Баярлалаа. Дандаа 3-аар төгссөн, 93, 2003 оны төгсөгчид орж ирээд байгаа. Манай Бямбацогт сайд хуралдаа байнга суудаг гайгүй сайд байгаа шүү. Хурал, чуулганд идэвхтэй оролцож байгаа. Харьцангуй томоотой. Уг нь Чинзориг сайд идэвхтэй суудаг. Гэхдээ жооохон сахилгагүй.

4.Төслийн 7 дугаар зүйлийн 7.1 дэх хэсгийн “хөдөлмөрийн” гэснийг “цалин” гэж өөрчилж, мөн зүйлийн 7.2 дахь хэсгийг хасах. Санал гаргасан ажлын хэсэг. Санал хураалт. 63.2 хувийн саналаар санал дэмжигдлээ.

5.Төслийн 9 дүгээр зүйлийн 9.3 дахь хэсгийн “Энэ зүйлийн 9.1-д заасан нөхцөлийг” гэснийг хасаж, мөн хэсгийн “нөхцөлийг” гэснийг “эрхийг” гэж өөрчлөх. Санал гаргасан ажлын хэсэг. Санад хураалт. 60.5 хувийн саналаар санал дэмжигдлээ.

6.Төслийн 10 дугаар зүйлийн 10.1 дэх хэсгийн “Ажилгүйдлийн тэтгэмжийг даатгуулагчийн шимтгэл төлж ажилласан” гэснийг “Даатгуулагчид олгох ажилгүйдлийн тэтгэмжийг түүний шимтгэл төлсөн хугацааг харгалзан ажилгүй болохын өмнөх шимтгэл төлсөн” гэж, мөн хэсгийн “24-60” гэснийг “24-59” гэж, “61-120” гэснийг “60-119” гэж, “121-180” гэснийг “120-179” гэж, “181” гэснийг “180” гэж, мөн зүйлийн 10.1, 10.2 дахь хэсгийн “хөдөлмөрийн” гэснийг “цалин” гэж тус тус өөрчлөх. Санал гаргасан ажлын хэсэг. Санал хураалт.

7.Төслийн 11 дүгээр зүйлийн 11.2 дахь хэсгийг хасах.Санал гаргасан ажлын

хэсэг. Санал хураалт. 63.2 хувийн саналаар санал дэмжигдлээ.

8.Төслийн 11 дүгээр зүйлийн 11.4 дэх хэсгийн “хүсэлтээ” гэснийг “хүсэлт, ажил идэвхтэй хайж байгаа тухай хөдөлмөр эрхлэлтийн асуудал хариуцсан байгууллагын тодорхойлолт болон” гэж өөрчлөх. Санал гаргасан ажлын хэсэг. Санал хураалт. 71.1 хувийн саналаар санал дэмжигдлээ.

9.Төслийн 19 дүгээр зүйлийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“19.1.Энэ хуулийг 2024 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.” Санал гаргасан ажлын хэсэг. Санал хураалт. 65.8 хувийн саналаар санал дэмжигдлээ.

Зарчмын зөрүүтэй саналын томъёоллоор санал хурааж дууслаа. Нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэмжийн тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл болон хамт өргөн мэдүүлсэн хуулийн төслүүдийг эцсийн хэлэлцүүлэгт бэлтгүүлэхээр Нийгмийн бодлогын байнгын хороонд шилжүүлж байна. Санал хураалт явуулах бололцоотой гэж үзвэл түрүүчийн саналыг эргүүлж явуулъя.

Санал хураалтын хэд дээр явж байлаа. Одоо нэг санал хураалт явуулна.

Нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэмжийн тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийн хамт өргөн мэдүүлсэн Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн талаар санал хураалт явуулъя.

Нэг.Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай:

1.Төслийн 2 дугаар зүйлийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“2 дугаар зүйл.Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих тухай хуулийн 22 дугаар зүйлийн 22.2 дахь хэсгийг, 23 дугаар зүйлийн 23.2 дахь хэсгийг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.” Санал гаргасан ажлын хэсэг. Санал хураалт. 68.4 хувийн саналаар санал дэмжигдлээ.

Санал хураалт явуулж дууслаа. Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих сангийн тухай хуулиар.

Нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэмжийн тухай хууль болон хамт өргөн мэдүүлсэн Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих тухай хуулийн төслийн талаар санал хураалт явуулж дууслаа.

Нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэмжийн тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл болон хамт өргөн мэдүүлсэн хуулийн төслүүдийг эцсийн хэлэлцүүлэгт бэлтгүүлэхээр Нийгмийн бодлогын байнгын хороонд шилжүүлээ.

Гишүүд асуулт асууж, үг хэлж дууссан байгаа. Одоо санал хураалт явуулна. 24 саналтай. Ингээд л буруу юм яриад байгаа юм даа. Машиндана гэхээр чинь л. Нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэврийн тухай хуулийн төслийн талаарх зарчмын зөрүүтэй саналын томъёолол. Ер нь ажлын хэсэг улс төрийн шийдвэр гаргаад дээрээс нь л шахаж байгаа болохоос эд нарт ч бас нэг их 10, 5 тоондоо буруу ч юу байх вэ дээ. Хамгийн гол нь тэр 50 жилийн дараах хуримтлал үүсгээд, тэрнээс төлөх ёстой гэсэн тэр актуар хуримтлалын тооцооллын тооцооллоо маш сайн нарийн хийж л сурмаар байгаа юм. Тооцоолол бол дандаа алдаатай тоонууд хэрэглэгдээд байгаа. Зөрүүтэй тоонууд л яригдаад байгаа учраас гайхаад байгаа юм л даа.

Нийгмийн бодлогын байнгын хороо дэмжсэн санал:

Томъёоллыг унисан, ажлын хэсгийн гэдгийг хэлсэн. 2 саналыг нийлүүлж уншиж байгаа юм. Энэ санал хураалтыг

явуулна. Энэ санал дэмжигдэхгүй бол нэгтгэж хэлэлцэхгүй, салгаж хэлэлцэх нь. Санал хураалт. Доржханд гишүүн. 65.8 хувийн саналаар санал дэмжигдлээ.

2.Төслийн 2 дугаар зүйлд доор дурдсан 2.1.6 дахь заалт нэмэх:

“2.1.6.”хүндэтгэн үзэх шалтгаан” гэж Татварын ерөнхий хуулийн 6.1.41-д заасныг.” Санал гаргасан ажлын хэсэг. 5 жилээр тооцогддогийг буцааж үйлчлэх үү Пүрэвдоржсоо. 65.8 хувиар санал дэмжигдлээ.

2019, 2020 онд тэтгэвэрт гарсан хүмүүст үйлчлэх үү. Тэр гарах маргааныг л хэл амыг чи дараа нь хариуцах нь байна шүү дээ. Тэнгэр, газар шиг ялгаатай тэтгэвэр тогтоно шүү дээ.

3.Төслийн 2 дугаар бүлгийн гарчгийн “ТОГТОЛЦОО” гэснийг “ТӨРӨЛ” гэж өөрчилж, төслийн 3 дугаар зүйлийг 4 дүгээр зүйл болгон доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“4 дүгээр зүйл.Хувийн нэмэлт тэтгэвэр

4.1.Нийгмийн даатгалын ерөнхий хуулийн 4.1.2-т заасан даатгуулагч хувийн нэмэлт тэтгэврийн хөтөлбөрт хамрагдаж нэмэлт тэтгэвэр авч болно.

4.2.Энэ хуулийн 4.1-д заасан тэтгэврийн харилцааг Хувийн нэмэлт тэтгэврийн тухай хуулиар зохицуулна.” Санал гаргасан ажлын хэсэг. Санал хураалт. 57.9 хувийн саналаар санал дэмжигдлээ.

4.Төслийн 4 дүгээр зүйлийг 3 дугаар зүйл болгон дугаарыг өөрчилж зүйлийн гарчгийн “тэтгэвэр” гэснийг “тэтгэврийн төрөл” гэж өөрчлөх. Санал гаргасан ажлын хэсэг. Санал хураалт. Манай хүн амын цонх маш ашигтай үед яваа байхгүй юу. Япон энэ тэр шиг өндөр настны улс болсон биш. Энэ үедээ реформ хийж амжсан бол ирээдүйд ирэх

дарамтыг их бууруулах байсан. 50 жилийн дараа.

57.9 хувийн саналаар санал дэмжигдлээ.

5.Төслийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4 дэх заалтын “55” гэснийг “50” гэж, “50” гэснийг “45” гэж өөрчилж, мөн зүйлийн 5.1.4 дэх заалтад хамаарах тайлбарыг хасах. Санал гаргасан ажлын хэсэг. 57.9 хувийн саналаар санал дэмжигдлээ.

6.Төслийн 6 дугаар зүйлийн 6.3 дахь хэсгийн “Даатгуулагч” гэснийг хасаж, “төрсөн,” гэсний дараа “мөн энэ хуулийн 5.1.3, 5.1.4, 5.1.5, 5.1.6, 5.1.7-д заасан даатгуулагч” гэж нэмэх. Санал гаргасан ажлын хэсэг. Санал хураалт. 55.3 хувийн саналаар санал дэмжигдлээ.

7.Төслийн 8 дугаар зүйлийн 8.1 дэх хэсгийн томъёоны “НДС₂” гэснийг “НДС₃” гэж өөрчлөх. Санал гаргасан ажлын хэсэг. Санал хураалт. 60.5 хувийн саналаар санал дэмжигдлээ.

8.Төслийн 20 дугаар зүйлийн 20.7 дахь хэсэг, 22 дугаар зүйлийн 22.4 дэх хэсгийн “эрхэлсэн” гэснийг “хариуцсан” гэж өөрчлөх. Санал гаргасан ажлын хэсэг. Санал хураалт. 60.5 хувийн саналаар санал дэмжигдлээ.

Чинзориг сайд уг хэлье гэсэн үү. Больсон байна. Ер нь Ганцэцэг бол 7-г 5 болгох нь зөв гэж бодож байна уу. Итгэлцүүрийг зөв болгох нь зөв гэж бодож байна уу. Яг хувь хүний бодол. Итгэлцүүрээ цэгцлэх нь л зөв шүү дээ тээ. Саяны итгэлцүүр цэгцэлдэг бол маш сайн алхам болсон. Булгантуяа сайдын хийдэг. Энэ ахиад ингээд баахан л зөрүү гарах болж байгаа юм. Ер нь гол нь л итгэлцүүр л дээ. Сая бол харьцангуй итгэлцүүрээр овоо цэгцэлсэн. Ахиад задлаад хаячихаж байгаа юм даа. Одоо цаг хугацааны хувьд эргээж үйлчилэхгүй бол 2021 онд гарсан, 2020 онд гарсан хүмүүсийн тэтгэвэр яг адилхан ажил

хийж байсан 2 хүний тэтгэвэр маш зөрүүтэй болно.

9.Төслийн 27 дугаар зүйлийн 27.1 дэх хэсгийн “04” гэснийг “01” гэж өөрчлөн, мөн зүйлд доор дурдсан 27.2 дахь хэсэг нэмэх:

“27.2.Энэ хуулийн 27.1-д заасны дагуу тэтгэврийн хэмжээг нэмэгдүүлэх аргачлалыг Нийгмийн даатгалын үндэсний зөвлөлийн болон хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын саналыг үндэслэн Засгийн газар батална.” Санал гаргасан ажлын хэсэг. Санал хураалт. 60.5 хувийн саналаар санал дэмжигдлээ.

10.Төслийн 29 дүгээр зүйлийн 29.1 дэх хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“29.1.Энэ хуулийн 27.1 дэх хэсгийг 2025 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.” Санал гаргасан ажлын хэсэг. Санал хураалт. 60.5 хувийн саналаар санал дэмжигдлээ.

11.Төслийн 29 дүгээр зүйлд доор дурдсан 29.3 дахь хэсэг нэмж, 29.3 дахь хэсгийн дугаарыг “29.4” болгож, мөн хэсгийн “25.1-д” гэснийг “25.1, 29.3-т” гэж өөрчлөх.

“29.3.Энэ хуулийг дагаж мөрдөхөөс өмнө дараалсан зургаа, долоон жилийн цалин хөлс, түүнтэй адилтгах орлогоос тэтгэвэр бодуулсан тэтгэвэр авагчийн тэтгэврийг түүний хүсэлтэд үндэслэн энэ хуулийн 20.1-д заасны дагуу нэг удаа өөрчлөн бодно.” Санал гаргасан ажлын хэсэг. Баттөмөрийн Энхбаяр гишүүн үг хэлнэ.

Б.Энхбаяр: Бид нар бол нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэврийн тухай хууль дээр 29.3 гэж заалт шинээр нэмэх гэж байгаа юм байна. Энэ заалт нь юу байна вэ гэхээр энэ хуулийг дагаж мөрдөхөөс өмнө дараалсан 6, 7 жилийн

цалин хөлс, түүнтэй адилтгах орлогоос тэтгэвэр бодуулсан тэтгэвэр авагчийн тэтгэврийг түүний хүсэлтэд үндэслэн энэ хуулийн 20.1-т заасны дагуу нэг удаа өөрчлөн бодно гэдэг ийм заалт нэмье гэж байгаа юм байна. Хууль зүйн техникийн хувьд бол энэ тэтгэврийн тухай материаллаг хуульд суух харилцаа биш байна гэж хэлэх гэж байгаа юм. Энэ бол дагаж мөрдөх журмын хуульд ордог процессын шинжтэй асуудал байна. Материаллаг хууль буюу тэтгэврийн хууль бол нэг удаагийн харилцааг зохицуулж байгаа хууль бол биш. Энэ хууль өөрчлөгдөхгүй бол энэ тэтгэврийн хууль бол 100 жилийн дараа ч хүчин төгөлдөр үйлчилж байна. Үйлчлэх хууль байхгүй юу. Энэ нэмэх гэж байгаа 29.3 бол нэг удаа үйлчлэх гэж байгаа нийгмийн харилцааг зохицуулсан шилжилтийн процесс бичсэн асуудал байна. Ийм харилцаа бол материаллаг хуульд ордоггүй. Дагаж мөрдөх журмын хуулиар зохицуулагддаг. Тийм учраас би энэ материаллаг хуульд буюу эх хуульд нь орох харилцаа бол биш байна. Энэ харилцааг дагаж мөрдөх журмын хуулиар зохицуулах ёстой харилцаа юм биш үү гэдэг хууль зүйн цэвэр техникийн шинжтэй зүйлийг хөндөж байгаа юм. Тэрнээс биш би тэр 5 нь байна уу, 6 байна уу, 7 байна уу. Тэр нь нэг удаа өөрчлөх байна уу, өөрчлөхгүй байна уу гэдэг би агуулга руу нь огт байр суурь илэрхийлэхгүй байгаа шүү гэдгийг ойлгож хүлээж авахыг хүсье. Энийг яах ёстой юм бол. Энэ яг цэвэр дагаж мөрдөх журмын процесс яваад байгаа юм.

Г.Занданиатар: Тэгэхдээ энэ хууль зүйн техникийн хувьд Баттөмөрийн Энхбаяр гишүүн ээ, энэ нөгөө ерөнхий хууль дээрээ ч гэсэн энэ хууль дээрээ 29 дүгээр бүлэг нь юу байхгүй юу. Дагаж мөрдөх журмын тухай хууль гэж гараагүй. Дагаж мөрдөх журмын зохицуулалт гэсэн бүлэг байгаа 29 нь. Дагаж мөрдөх журмын зохицуулалт дээрээ 1 нь 2025 оны 1 сарын 01-ээс мөрдөнө, Нийгмийн

даатгалын ерөнхий хууль дээр ч гэсэн 2024 оны 1 сарын 01-ээс дагаж мөрдөх. Тэгэхээр дагаж мөрдөх журмын зохицуулалт дээрээ орчиход бол болно. Гэхдээ ганцхан энэ материаллаг зохицуулалт нь буцаж үйлчлэх л тэрний яг тооцооллыг хийсэн юм болов уу. Энэ бас л их ярвигтай л асуудал байгаа. Хууль зүйн техникийн хувьд бол болох байх. Яг санхүүжилтийн хувьдаа л асуудал гарч магадгүй.

Тэгэхээр шинэчлэн тогтоож болно гэдэг чинь үндсэндээ нэмүү тэтгэвэр авахаар хүн бол дахиж тэтгэврээ тогтоолгож болно гэсэн үг байна шүү дээ тээ. Гэхдээ энэ бол одоо морал хозард үүсэхгүй юм чинь юу нь гайгүй байх л даа. Энэ болох байх. Өөрчилж бодох л юм байна. Санал хураалт. 55.3 хувийн саналаар санал дэмжигдлээ.

12.Төслийн 30 дугаар зүйлийн 30.1 дэх хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“30.1.Энэ хуулийг 2024 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.” Санал гаргасан ажлын хэсэг. Санал хураалт. Нямаагийн Энхболд гишүүн.

Н.Энхболд: Сая би дарсан. Минийх асахгүй байсаар байгаад өнгөрчихлөө. Би уг нь дэмжээд дарсан юм. Тийм учраас саяын саналыг хүчингүй болгож, дахиад санал хураалгаж өгнө үү гэсэн санал гаргаж байна.

Г.Занданишатар: Төхөөрөмж бас хаяа тэгээд байгаа юм. Нямаагийн Энхболд гишүүний гаргаж байгаа горимын саналаар санал хураалт явуулъя. 65.8 хувийн саналаар санал дэмжигдлээ.

Нямаагийн Энхболд гишүүний гаргасан горимын санал дэмжигдсэн учраас санал хураалтыг дахиж явуулъя. 63.2 хувийн саналаар санал дэмжигдлээ.

Одоо гишүүд анхааралтай байгаарай. Нийгмийн бодлогын байнгын хорооны дэмжээгүй саналыг дэмжье гэсэн саналын томъёоллоор санал хураалт явуулна шүү.

1.Нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэврийн тухай хуулийн төслийн 9 дүгээр зүйлийн 9.1.2 дахь заалтын “10” гэснийг “20” гэж өөрчлөх. Санал гаргасан Улсын Их Хурлын гишүүн Содномын Чинзориг. Содномын Чинзориг гишүүн үг хэлнэ.

С.Чинзориг: Энэ хууль дээр ийм 1 шинэ зохицуулалт орж байсан юм байна лээ. Бас л гадна талын юм. Бараг л Эрдэнэ-ийн боловсруулж оруулж байсан нөгөө хамтын тэтгэвэр гээд юм байсныг бид нар 2016 онд Засгийн эрх аваад ийм юм байж болохгүй гээд буцаасан шүү дээ. Тэрний л нэг хувилбар. Хамт амьдарч байсан гэр бүлийн 2-ын 1 нь бурхан болбол үлдсэн хүнд нь нөгөө хүнийх нь тэтгэврийн 20 хувийг нь нэмэгдэл болгож олгоно гээд. Тэгээд Монголчууд чинь бол уламжлалт гэр бүлийн харилцааг дэмждэг ард түмэн. Нөгөө талаас гэр бүл бол нэлээн урт хугацаанд бат бэх байх нь чухал. Тийм учраас 10 жилээс дээш хамт амьдарсан гэр бүлийн 2-ын 1-нд үйлчлэхээр байгаа юм. Би бол 10 жил нь арай бага байна гээд байгаа юм. Ядаж 20-оос дээш жил хамт амьдарсан 2-ын 1-нд нь энэ тэтгэврийн 20 хувийг. Энэ бол уламжлалт гэр бүлийн харилцааг дэмжсэн, нөгөө талдаа гэр бүл бат бэх байх энэтэй холбоотой, тогтвортой байх энэ бодлого нь байх ёстой гэж бодсон Тийм учраас 10 гэдгийг 20-оос дээш жил болгоё гэж зарчмын зөрүүтэй санал гаргасан юм. Тэгээд Байнгын хороо дээр олонх дэмжлэг аваагүй. Тийм учраас энийг анхаарч үзээд санал хураалтаа бодооч гэсэн саналтай байгаа юм.

Г.Занданишатар: Санал хураалт явуулъя. Нийгмийн бодлогын байнгын хорооны санал дэмжигдсэнгүй. Улсын Их

Хурлын гишүүн Содномын Чинзоригийн санал босож ирлээ. Дэмжигдлээ гэсэн үг.

2.Нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэврийн тухай хуулийн төслийн 29 дүгээр зүйлд доор дурдсан 29.3 дахь хэсэг нэмэх:

“29.3.Энэ хуулийг дагаж мөрдөхөөс өмнө дараалсан зургаа, долоон жилийн цалин хөлс, түүнтэй адилтгах орлогоос тэтгэвэр авагчийн тэтгэврийг түүний хүсэлтэд үндэслэн энэ хуулийн 20.1-д заасны дагуу нэг удаа өөрчлөн бодож зөрүүг буцаан олгоно. Санал гаргасан Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Пүрэвдорж. Бөхчулууны Пүрэвдорж гишүүн.

Б.Пүрэвдорж: Тэгэхээр тэтгэврийг бодохдоо цалингийн 7 жилийн дунджаар боддог байсныг нь 5 жил болгож өөрчилж байгаа. Тэгэхээр ирээдүйд тэтгэвэрт гарах гэж байгаа хүмүүс бол энэ ямар ч асуудалгүй байна гэсэн үг. Тэгэхээр 2018 оноос хойш 6 жил, 7 жилээр бодуулсан энэ хүмүүсийн хувьд тодорхой зурвас хугацаанд хохирч үлдэх ийм нөхцөл байдал бий болж байна. Өөрөөр хэлбэл энэ бол тэдний буруугаас биш, төрийн буруу бодлогын үндсэн дээр энэ асуудал болсон. Тийм учраас энэ хугацаанд өөрсдөө шимтгэлээ 24, 25 хувиар төлчихөөд авах болохоороо бага тэтгэвэр авдаг энэ зүйл маань 7 жил болсноор бүр их хатуу болж байгаа. Тийм учраас энэ хүмүүс ингэж хохирч үлдэх ёсгүй. Тийм учраас энэ зөрүүг нь буцаан олгох ёстой. Буцаан олгох ёстой. Энд бол ойролцоогоор 91 тэрбум төгрөг шаардлагатай гэж ажлын хэсгийнхэн үзэж байгаа юм байна. Тэгэхээр энэ хүмүүсийг хохироогоод үлдчих юм бол зурвас хугацаанд л хэдхэн хүн 5 жилийн хугацаанд хэдэн хүн л насаараа гомдолтой үлдэх ийм нөхцөл байдал руу орж байна л даа. Би хэрвээ жсоохон өндөрхөн шиг тэтгэвэр авч байсан бол ийм ийм орлого илүү олох байсан гэдэг л ийм бодолтой үлдэх байхгүй юу даа. Тэгээд нэг зүйлийг хэлэхэд түүний

хүсэлтэд үндэслэн гэж байгаа шүү. Энэ хүсэлт нь бол мэдээж 7 жилээр бодуулсан тэр хүмүүс хамгийн өндөр цалинтай тэр хэсгээ л сонгож авсан байж таараа. Тэгэнгүүт энэ нийгмийн даатгалын байцаагч нар яав вэ гэхээр та энэ 7-ынхоо алийг нь авах юм бэ гэдэг ийм хүсэлтийг л авах юм байна лээ. Өөрөөр хэлбэл танаар сонголт хийлгэнэ гэсэн үг. Тэгэхээр энэ дээр манай хүмүүс автоматаар бодогдчих юм шиг битгий бодоорой. Тийм учраас заавал хүсэлт өгнө. Тэр хүсэлтийн дагуу шийдэгдэнэ. Тийм учраас энэ дээр нэлээн хариуцлагатай байгаарай гэж хэлье. Тэгээд энэ санал бол Байнгын хороо дээр унасан. Тэгэхээр энэ саналыг кноподоо гар хүрэхгүй байгаад дэмжиж өгөөрэй гэж та бүхнээс хүсэж байна. Баярлалаа.

Г.Занданшатар: Байнгын хорооны саналыг дэмжинэ. Байнгын хорооны саналаар санал хураалт явуулна. Сая уншиж танилцуулсан. Санал хураалт. Гэхдээ энэ яах вэ 5 жил яг энэ хугацаанд тохиолдож байгаа нь илүү эрсдэлтэй байгаа нь инфляцаас шалтгаалаад юмны ханих их унасан, тэрийг дагаад цалин нэмэгдсэн. Үүнээс дагаар гарах тэтгэврүүдийн чинь инфляцын нөлөөлөл нь орлого тал нь depreciation болоод одоо сангийн орлого нэлээн өсөж байгаа харагдаж байгаа нь ч гэсэн инфляцтай нөлөөтэй, энийг дагаад цалин хөлстэй холбогдоод жсоохон өсөлт бий болно. Энийг дагаад гарах эрсдэл нь их байгаа байгаа юм л даа. Одоо сүүлийн 5 жилээр бодоод явахаар энэ цалингийн суурь өссөн нийт нийгмээрээ. Статистикаар ганцхан жилийн, хэдхэн жилийн өмнө дундаж цалин 1 сая байсан бол одоо 1 сая 800 мянга болчихлоо шүү дээ.

Лувсанцэрэнгийн Энх-Амгалан сайд, гишүүн.

Л.Энх-Амгалан: Их Хурлын дарга аа, сая би санал өгсөн боловч миний санал өгдөг төхөөрөмж ажилласангүй.

Тэгээд хүчингүй болгох санал гаргаж байна.

Г.Занданшатар: Хүчингүй болгох горим гаргаж байна тийм үү. Лувсанцэрэнгийн Энх-Амгалан гишүүний горимын саналаар санал хураалт явуулна. Саналаа татаж авч байна гэж ойлгож болох уу. Яагаад гэвэл энэ дэгийн зөрчилтэй санал хураалт байгаа байхгүй юу. Иймд төсөв болон төсөв чинь нийгмийн даатгалын сан ч гэсэн төсөвт ордог. Төсөвт үзүүлэх нөлөөлөл заавал Засгийн газрын саналыг сонсох ёстой. Төсөвт шууд нөлөөлнө шүү дээ.

Санал хураалт. 63.2 хувийн саналаар санал дэмжигдлээ. Энх-Амгалан гишүүний гаргасан санал байгаа. Горимын санал гэж байхгүй. Дэмжсэн санал дээр горимын санал байхгүй.

Санал хураалт явуулъя. 60.5 хувийн саналаар санал дэмжигдлээ. Байнгын хорооны санал дэмжигдлээ. Цаашаа явъя.

Нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэврийн тухай хуулийн төслийн талаарх зарчмын зөрүүтэй саналын томъёоллоор санал хураалт явуулъя.

**Нийгмийн бодлогын байнгын
хороо дэмжсэн санал:**

Нэг.Нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэвэр, тэтгэмжийн тухай хууль хүчингүй болсонд тооцох тухай:

1.Төслийн 2 дугаар зүйлийн “Нийгмийн даатгалын ерөнхий хууль /Шинэчилсэн найруулга/,” болон “, Нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэмжийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/” гэснийг хасах. Санал гаргасан ажлын хэсэг. Санал хураалт. 60.5 хувийн саналаар санал дэмжигдлээ.

Хоёр.Тэтгэврийн даатгалын шимтгэлийн нэрийн дансны тухай хууль хүчингүй болсонд тооцох тухай

1.Төслийн 2 дугаар зүйлийн “Нийгмийн даатгалын ерөнхий хууль /Шинэчилсэн найруулга/,” гэснийг хасах. Санал гаргасан ажлын хэсэг. Санал хураалт. 65.8 хувийн саналаар санал дэмжигдлээ.

Гурав.Цэргийн алба хаагчийн тэтгэвэр, тэтгэмжийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай

1.Төслийн 3 дугаар зүйлийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“3 дугаар зүйл.Цэргийн алба хаагчийн тэтгэвэр, тэтгэмжийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 2, 3 дахь хэсгийн “Нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэвэр, тэтгэмжийн тухай хуульд” гэснийг “Нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэврийн тухай хуульд” гэж, 13 дугаар зүйлийн 13.2 дахь хэсгийн “Нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэвэр, тэтгэмжийн тухай хуулийн 12 дугаар” гэснийг “Нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэврийн тухай хуулийн 16 дугаар” гэж, 14 дүгээр зүйлийн 14.6 дахь хэсгийн “Нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэвэр, тэтгэмжийн тухай хуулийн 12 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн 1, 2, 3-т” гэснийг “Нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэврийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.1-д” гэж, 22 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийн “тахир дутуугийн” гэснийг “хөдөлмөрийн чадвар алдсаны” гэж, 24 дүгээр зүйлийн “нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэвэр, тэтгэмжийн тухай хуулийн” гэснийг “Нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэврийн тухай хуулийн” гэж тус тус өөрчилсүгэй.” Санал гаргасан ажлын хэсэг. Санал хураалт. Содномын Чинзориг гишүүн, сайд. Санал хураалт. 65.8 хувийн саналаар санал дэмжигдлээ.

2.Төслийн “3 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэврийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/, Нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэмжийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.” гэснийг “4 дүгээр зүйл.Энэ хуулийг Нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэврийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.” гэж өөрчлөх. Санал гаргасан ажлын хэсэг. Санал хураалт. 63.2 хувийн саналаар санал дэмжигдлээ.

Дөрөв.Прокурорын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай:

1.Прокурорын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг хууль санаачлагчид нь буцаах. Санал гаргасан Улсын Их Хурлын гишүүн Цэндийн Мөнх-Оргил. Байнгын хороо дэмжсэн санал байна. 57.9 хувийн саналаар санал дэмжигдлээ.

Тав.Монгол Улсын Шүүхийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай

1.Монгол Улсын Шүүхийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг хууль санаачлагчид нь буцаах. Санал гаргасан Улсын Их Хурлын гишүүн Цэндийн Мөнх-Оргил. Санал хураалт. 65.8 хувийн саналаар санал дэмжигдлээ.

Зургаа.Нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэвэр, тэтгэмжийн тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай хуулийг дагаж мөрдөх журмын тухай хууль хүчингүй болсонд тооцох тухай:

1.Төслийн 2 дугаар зүйлийн “Нийгмийн даатгалын ерөнхий хууль /Шинэчилсэн найруулга/,”, Нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэмжийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/” гэснийг хасах.Санал гаргасан ажлын

хэсэг. Бөхчулууны Пүрэвдорж гишүүн үг хэлбэ.

Б.Пүрэвдорж: Би түрүүчийн зөрүүг буцаан олгоно гэдэг дээг үг авах гээд арай гэж энэ дээр авлаа. Тэгэхээр энэ хуультай холбоогүй. Тэгэхээр энэ 2018 оноос хойш тэтгэврээ 7 жилээр, 6 жил, 7 жилээр бодуулсан тэр хүмүүс энэ зурвас хугацаанд хохирч, гомдолтой үлдэх ёсгүй. Тэгэхээр энд бол нийтдээ 58 мянган иргэн энэ 6 жил, 7 жилээр бодуулсан байна. Энд бол 91 тэрбум төгрөгийн зардал гарах байсан байна. Тэгэхээр би энэ. 91 тэрбумыг дахиад суулгахын төлөө зүтгэнэ ээ. 2024 оны улсын төсөв дээр суулгах гэж үзнэ. Болохгүй бол тэгээд 2024 онд манай нам ялахаар нь би суулгаад өгнө. Та нар итгэл найдвараа алдалгүй хүлээж байгаарай.

Г.Занданшатар: Санал хураалт явуулъя. Санал хураалт. 60.5 хувийн саналаар санал дэмжигдлээ. Бөхчулууны Пүрэвдорж гишүүн энэ Одонтуяа гишүүн, Цогтгэрэл гишүүн 2-н суудлыг заагаад энд би сууна гэж байна. Тэрийгээ та нар дотооддоо яриарай.

Долоо.Цэргийн алба хаагчийн тэтгэвэр, тэтгэмжийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийг дагаж мөрдөх журмын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай:

1.Төслийн 1 дүгээр зүйлийн “хуульд” гэснийг “хуулийн” гэж өөрчилж, төслийн 2 дугаар зүйлийн “Нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэмжийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/” гэснийг хасах. Санал гаргасан ажлын хэсэг. Санал хураалт. 63.2 хувийн саналаар санал дэмжигдлээ.

Найм.Монгол Улсын Их Хурлын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай:

1.“Монгол Улсын Их Хурлын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай” хуулийн төслийг хууль санаачлагчид нь буцаах. 63.2 хувийн саналаар санал дэмжигдлээ.

Энхбаяр гишүүн ээ, Их Хурлын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийг чинь Засгийн газар санаачлах эрхгүй шүү дээ. Буцаачхаж байгаа тээ. 63.2 хувиар буцаана.

Ес.Нийгмийн халамжийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай:

1.Төслийн 2, 3 дугаар зүйлийг нэгтгэн холбогдох техникийн засварыг хийж, төслийн 2 дугаар зүйлийн “заалтыг” гэсний өмнө “хэсэг, “ гэж нэмэн “өөрчилсүгэй.” гэснийг “өөрчлөн найруулсугай.” гэж өөрчлөх. Санал гаргасан ажлын хэсэг. Санал хураалт. 65.8 хувийн саналаар санал дэмжигдлээ.

Нийгмийн бодлогын байнгын хороо дэмжээгүй санал:

1.Монгол Улсын Үндсэн хуулийн цэцийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг хууль санаачлагчид нь буцаах. Санал гаргасан: Улсын Их Хурлын гишүүн Цэндийн Мөнх-Оргил. Санал хураалт. 1 гишүүн дэмжсэн байна. Тэгэхээр энэ Байнгын хорооны санал дэмжигдсэнгүй. Цэцийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг хууль санаачлагчид нь буцаах гэсэн санал дэмжигдлээ.

Зарчмын зөрүүтэй саналын томъёоллоор санал хурааж дууссан уу. Залуучууд суугаарай. Дамдинням, Амартүвшин, Энх-Амгалан сайд нар сууя.

Нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэврийн тухай хууль болон хамт өргөн мэдүүлсэн хуулийн төслүүдийг эцсийн хэлэлцүүлэгт бэлтгүүлэхээр Нийгмийн бодлогын байнгын хороонд шилжүүлээ.

17.20 цаг.